

נושא השיעור: מערכת הצורות - גזרת נפיו

שם המורה: ארנון דותן

כיתות היעד: י, יא

מקום השיעור ברצף הלימודי: שיעור מספר עשר במערכת הצורות

עורך המצגת - ארנון דותן

כל הזכויות שמורות לוויסקול לימודים מקוונים בע"מ

גזרת נפי"ו – נחי פי' הפועל י' / ו'

אות נחה (אם קריאה) – אחת מהאותיות אהו"י שאינה מייצגת עיצור אלא היא חלק מהתנועה של האות שלפניה.

לגזרת נפיו שייכים שורשים שפ' הפועל שלהם (אות השורש הראשונה) היא י' או ו'.

י / ו ם ״ ם

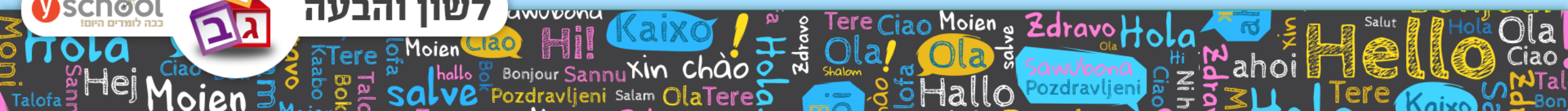
י/ול"ד י/וש"ב י/ונק

בגזרת הנחים (כמו נפיו) אות שורש הופכת לאם קריאה (אות נחה) בחלק מנטיות הפועל.

כמעט על השורשים ש-פ' הפועל שלהם היא י', פ' הפועל המקורית שלהם היא ו'. ואלאד (ערבית) = ילד (י/ול"ד)

לשון והבעה

מעתיק י' ← ו'

כמעט כל השורשים שמתחילים בעברית באות י', התחילו במקור באות ו'.

דוגמאות: יש"ב (במקור וש"ב), יל"ד (במקור ול"ד), יד"ע (במקור וד"ע)

יש רק חמישה שורשים שבהם פ' הפועל י' היא מקורית:

יט"ב, יל"ל, ימ"נ, ינ"ק, יש"ר

בבגרות אפשר לכתוב את שתי האופציות: י/וד"ע / ו/יד"ע

גזרת נפיו"ו – פי' הפועל נחה (אם קריאה)

גזרת השלמים - רק"ד

הרקיד

הפעיל - הססים

במקור

*הפעל *הססים

גזרת נפיי"ו - י/ול"ד

*פוליד

הוליד

כיווץ דיפטנג – מעבר משתי

תנועות רצופות (aw) לתנועה

בודדת (s). העיצור השורשי 'ו'

הופך לאם קריאה, חולם מלא.

גזרת השלמים - זמ"נ

הזמן

הופעל - הספס

גזרת נפיי"י - י/ול"ד

*הולד

חולד

כיווץ דיפטנג - מעבר משתי

תנועות רצופות (uw) לתנועה

בודדת (u). העיצור השורשי 'ו'

הופך לאם קריאה, שורק.

בבניינים הדגושים אין שינוי בגזרת נפי"ו

גזרת השלמים - חז"ק

גזרת חפ"ן - נש"ק

פיעל - ספס

חזק

ילד

פועל - ספס

ח.ז.ק.

ילד...

התפעל - התנסים

התחזק

התילד

שתי צורות נוספות בגזרת נפיו

גזרת השלמים - רק"ד

הִרְקִיד

1. הפעיל - הַסְסִים

במקור

גזרת נפיו - י/וט"ב

*הִיטִיב ← הִיטִיב

*הַפְעֵל *הַסְסִים

כיוון דיפטנג - מעבר משתי
תנועות רצופות (ay) לתנועה
בודדת (e). העיצור השורשי ו'
הופך לאם קריאה, צרה מלא.

צרה מלא מופיע בשורשים: יט"ב, יש"ר, ינ"ק, ימ"נ, יל"ל

2. פעל (קל)

גזרת נפיו - י/ול"ד (עתיד)

*אִילֵד ← אֵלֵד

פ' הפועל י' נעלמת (בדומה
לגזרות חפ"נ, חפ"ץ), אך
אין דגש משלים.

פ' הפועל נעלמת
בשורשים: י/ור"ד,
י/ול"ד, י/וש"ר, י/וד"ע

נטיית גזרת נפיו (השורשים י/ול"ד / י/וש"ר)

בעתיד - אישן / אֵלד

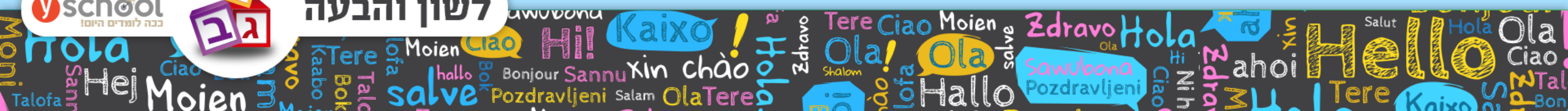
פֵּעַל	יֵלַד
נִפְעַל	נוֹלַד
הִפְעִיל	הוֹלִיד
	הִינְשִׁיר (יש"ר)
הוֹפְעַל	הוֹלִד
פִּיעַל	יֵלַד
פּוֹעַל	יֵלַד
הִתְפַּעַל	הִתְיֵלַד

בבניינים הדגושים אין
שינוי מהשלמים.

זיהוי פועל מגזרת נפיו

הקושי הוא בבניינים הפעיל, הופעל, נפעל.

זיהוי אם הפועל פעיל או סביל מסייע למנוע בלבול בבניין ובשורש.

(1)

נוכח מולדים

בניין נפעל

נוכחים שורש **י/וכ"ח**

נכח שומרים

בניין פעל (קל)

נוֹכָחִים שׁוֹרֵשׁ נכ"ח

(2)

נוֹכַחִים אוּ נוֹכַחִים. שים לב: עליך להעתיק גם את הניקוד.

- לדעת פסיכולוגים ואנשי חינוך, הוריהם של מתבגרים צריכים להיות בבית בשעות אחר הצהריים ולפקח על פעולות ילדיהם.

- הורים רבים נוכחים לדעת כי ילדיהם עדיין זקוקים לפיקוח ולהכוונה.

נושא השיעור הבא:

גזרת נלוי"ה

לשון והבעה

